

Plaatselijke aanduiding bouwhistorie monument

Lange Hezelstraat 67, Pijkestraat 53-55

Aanwijzingsbesluit

n.t.b

ID-code

2792

Redegevende omschrijving van het bouwhistorie monument

KORTE BOUWGESCHIEDENIS

De Lange Hezelstraat is al eeuwenlang een belangrijke uitvalsweg. Het volgt het tracé van de Romeinse weg die tussen de legerbasis op de Hunnerberg en de grafvelden in het lager gelegen westen lag. Westelijk van de grafvelden ontwikkelde zich in de eerste eeuw na Christus een nieuwe Romeinse nederzetting die in 104 de naam *Ulpia Noviomagus Batavorum* kreeg en die rond 270-280 weer verdween. Sinds de middeleeuwen vormt het één van de centrale Nijmeegse straten, onderdeel van de centrale as met veel grote koopmanshuizen. De vermelding van de straatnaam komt voor het eerst vorm in 1310: *'Hese straet, lopend naar het dorp Hees'*. In de zij- en achterstraten lagen verschillende kloosters. Veel panden in de straat zijn honderden jaren oud en gesitueerd op smalle, diepe percelen. Vanaf ongeveer 1880 werd de Lange Hezelstraat een winkelstraat. Vanwege de Romeinse oorsprong wordt zij daarom de oudste winkelstraat van Nederland genoemd.

Het pand ligt in de zuidgevel van de Lange Hezelstraat, op de hoek met de Pijkestraat (vroeger Pikkegas). Waarschijnlijk is het huis in de tweede helft van de negentiende eeuw nieuw gebouwd. De locatie van de zijbouwmuren komt overeen met die van de kadastrale kaart uit 1832. Er is dus grote kans op de (gedeeltelijke) aanwezigheid van ouder muurwerk.

In 1914 vond er een verbouwing plaats "van het winkelhuis aan de Lange Hezelstraat hoek Pikkegas en twee woonhuizen aan de Pikkegas nr. 37-39 te Nijmegen". De genoemde woonhuizen betreffen Pijkestraat 49 en 51, die reeds aangewezen zijn als gemeentelijk monument. Architect en aanvrager zijn onbekend. Bij deze verbouwing is met name de winkelpui gewijzigd en zijn er in het interieur balklagen vernieuwd. In 1965 en 1977 is de winkelpui opnieuw gewijzigd, waarbij in 1977 ook een deel van de zijgevel (Pijkestraat 55) is aangepast.

OMSCHRIJVING

Het pand is drie bouwlagen hoog, heeft een kleine kelder en een zolder onder een zadeldak met aan de Hezelstraatzijde een dakschild. Wat opvalt is de relatief lage begane grond. De bovenwoning wordt via de Pijkestraat ontsloten.

Een bezoek ter plaatse was niet mogelijk, dus deze beschrijving is deels gebaseerd op de bouwhistorische verkenning van 2002, aangevuld met waarnemingen uit 2008.

Het huis deelt de muren met zijn buurpanden, achter en rechts. De kelder is door middel van gewapend beton overdekt. De balklagen zijn door afwerking nergens in het huis zichtbaar. De kapconstructie bestaat uit gordingen op grenen spanten met rechte spantbenen en dubbele, met bouten bevestigde haanhouten. Aan de rechterzijde is de kap iets opgetild waardoor het pand een asymmetrische dwarsdoorsnede heeft.

De voorgevel is een lijstgevel, opgetrokken in baksteen, met geprononceerde pilasters op de hoeken, waarbij de linker, op de hoek van beide straten, om de hoek heen gezet. De winkelpui wordt

Vervolgvel

1

gemarkeerd door een waterlijst, die doorbroken wordt door de vensters van de verdieping. De winkelpui heeft hardstenen pilasters op de hoeken in een strakke art deco-vormgeving uit 1914. Op de eerste en tweede verdieping bevinden zich negentiende eeuwse T-vensters met schuiframes. De zijgevel aan de Pijkestraat is bij de verbouwing van 1914 tot stand gekomen en heeft muurankers ter hoogte van de verdieplings- en zoldervloer. Het voorste deel is blind met op de begane grond de toegangsdeur tot de verdieping en restanten van de naoorlogse winkelpui. Aan de achterzijde van de zijgevel bevinden zich T-vensters in diverse afmetingen. Het vierkante vaste venster verlicht het trappenhuis. De vensters op de begane grond zijn later dichtgezet. In het huis zijn enkele interieuronderdelen bewaard gebleven, zoals trappen, schouwen en eenvoudige stucplafonds. Tijdens aanvullend onderzoek naar de panden Pijkestraat 49-51 in 2008 is in de rechter zijgevel van Pijkestraat 51 oud metselwerk van de achterste bouwmuur van Lange Hezelstraat 67 aangetroffen. Van dit metselwerk is geen datering bekend.

WAARDERING

Het pand Lange Hezelstraat 67 heeft bouwhistorische waarde vanwege de aanwezigheid van mogelijk laatmiddeleeuwse bouwmuren en kelder. Het pand heeft stedenbouwkundige- en structuurwaarde vanwege de historische parcellering en als onderdeel van de historische stadsstructuur.

Bronnen:

Bouwhistorische verkenning Lange Hezelstraat 67, Bureau 02 (2002 met aanvulling uit 2009)

W. Uitterhoeve, B. Gunterman en R. Abma, Nieuwe historische atlas van Nijmegen, 2017.

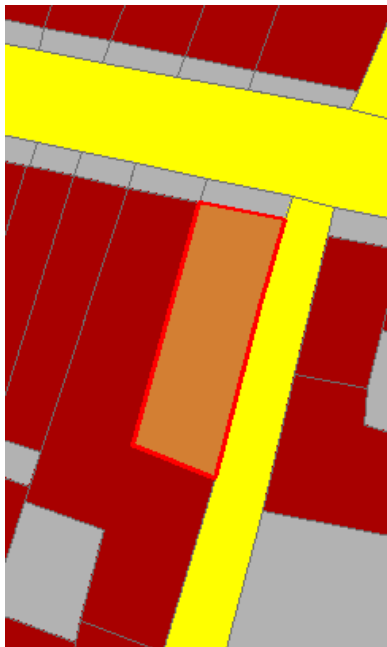
Kadastrale minuut gemeente Nijmegen

Beeldbank Regionaal Archief Nijmegen

Digitaal Gebouwenarchief Nijmegen

Kadastrale tenaamstelling	gegevens december 2023
Kadastrale aanduiding	NMG00
Gemeente:	Nijmegen
Sectie:	C
Nummer(s):	6403

Vervolgvel
2

Historische parcellering in 1832 (Bron HISGIS) Luchtfoto met kadastrale gegevens, 2023

foto's op vervolgblad

Vervolgvel
3

Foto uit 2002 van voor- en zijgevel.

(Bron: Bouwhistorische verkenning, Monumenten Advies Bureau 2002/2009)

Kelder

(Bron: Bouwhistorische verkenning, Monumenten Advies Bureau 2002/2009)

Vervolgvel
4

Voorgevel april 2023

Zijgevel april 2023